

Sociologie

Kulturní způsob řešení problémů

Organizované jednání

Schopnost tvořit a předávat instituce je možné jen v případě pospolitého života.

Organizace

- vytvořené a upevněné vztahy v průběhu řešení problémů
- způsob koordinace aktivit
- není mocensky neutrální (\leq každá forma kooperace generuje mocenské vztahy)

Politická moc

- Politická organizace zajišťuje kolektivní akce **celé** spol. (resp. státu).
- Inovace a tlak jiných spol./kultur vyžaduje účinný politický systém (byrokratický, formální státní aparát).

Monopol násilí a slova

- Archaické spol.

Monopol na vědění (slovo)
má úzká skupina.

- (Moderní) spol. se
státním aparátem

Monopol na násilí má úzká
skupina.

Úřad

- Instituce úřadu slouží ke koordinaci společné akce bez ohledu na výměnu členů. (=> stabilita)
- zákl. jednotka organizované moci
- kontrola soc. prostředí
- potřeba správy skupiny (= legitimizace úřadu)
- zdroj moci

Formální organizace (podle M. Webera)

- rytmus života moderní spol.
- nástroj racionalizace chodu spol.
- disciplinace členů spol. na racionálním základě

Úřad v tradiční a moderní spol. (*M. Weber*)

tradiční spol.

- závislý na libovůli vládce
- neodděluje veřejné a soukromé
- neex. karierní řád ani podmínka profesionality
- nedokonalá evidence rozhodování

moderní spol.

- pevná pravidla pro řešení podobných případů (=> menší libovůle úředníků)
- stanovené kompetence úředníků
- jasná hierarchická struktura (=> dobrá kontrola)
- kvalifikace úředníků (školení a výcvik)
- evidence rozhodování

Formální organizace (podle M. Webera) – obecně

- Centralizace a předvídatelnost jsou vhodné pro podnikání (rozvoj kapitalismu).
- Moderní spol. nemá alternativu.
- Problémy:
 - Úřad produkuje nařízení stejně masově jako továrna své výrobky.
 - Úředník potřebuje *zachovat* úřad (kvůli obživě, ne kvůli klientům) a získat *převahu* nad laikem (to umožňuje specializace a dělba práce + utajování informací).

Ritualismus organizací (kritika Weberovy koncepce)

R.K. Merton (1910-2003)

"úřední ceremonie jako tajuplný obřad pro vyvolené"

- Uspořádání byrokracie podporuje rituální chování.
- Správné fungování úřadu vyžaduje dodržování předpisů.
(=<= výcvik úředníků k předimenzované konformitě s pravidly)
- **trénovaná neschopnost** - dokonalé opakování úkonů bez ohledu na efektivitu
- Dodržování předpisů se stane samoučelné (**přemístění cílů**) => opuštění řešení reálných problémů

Ritualismus organizací

Michel Crozier (*1922)

- *byrokratický systém* - organizace drží se i pravidel, která nevedou k řešení problémů
- záměr úředníků
- *zablokovaná komunikace*